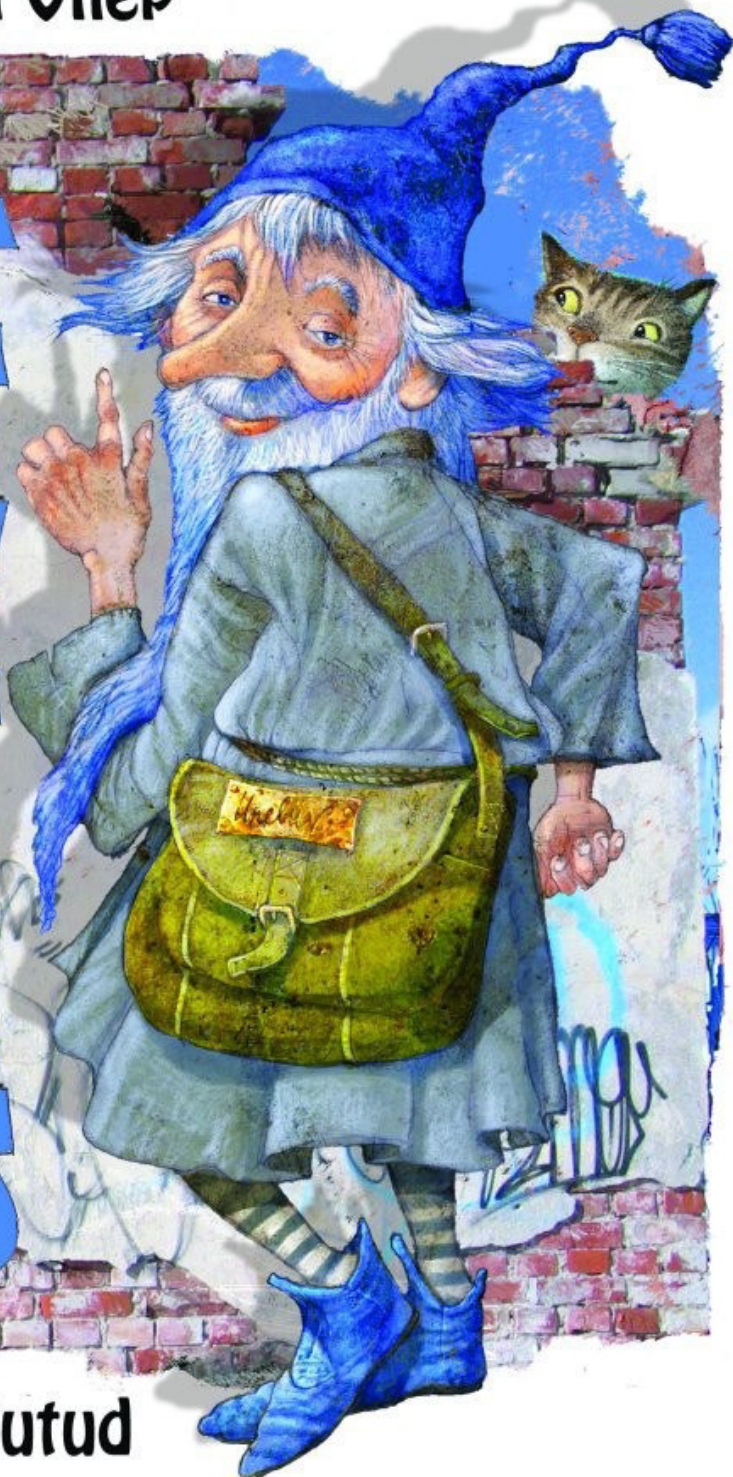

Heiki Vilep

Ure-Moti

uued udujutud

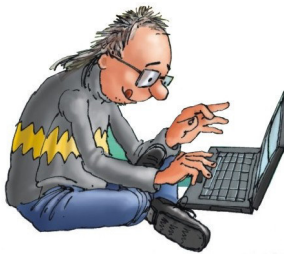
Heiki Vilep

Une Mati

uued udujutud

Tartus, 2015

Autoriõigus teosele © Heiki Vilep

www.vilep.com

ISBN: 978-9949-9642-5-3

Illustreerinud: Priit Rea

Kujundanud: Heiki Vilep

Toimetanud: Kairit Henno ja Eike Metspalu

Küljendanud: Margus Nõmm

Kirjastanud: A-Disain OÜ

Trükkinud: Trükikoda Greif

Raamatu ilmumist toetas Eesti Kultuurkapital

Sissejuhatuseks

Kell oli juba ammu üheksa läbi, aga Madli püsis ikka veel ärkvel.

„Huvitav, kuhu see Une-Mati küll jääb?“ mõtles ta omaette ja hakkas vana harjumuse järgi lambaid lugema. Madli oskas nüüd juba vabalt sajani ja rohkemgi lugeda, aga sellest polnud kasu. Alati, kui ta jõudis kusagile viiekümne kanti, hakkasid lambad vigureid tegema. Mõni lammas näitas keelt, mõni lõi hüppamise asemel tantsu, mõni lihtsalt komistas vastu aialatti ja prantsatas maha nagu jahukott.

„See pole veel midagi!“ ütles äkki keegi voodi jalutisist. „Mul hakkasid ükskord lammaste asemel kangurud, elevandid ja jõuluvana tulema. Muudkui hüppasid üle aia ja kui üks kukkus, sadasid järgmised talle selga. Jõuluvana ees, kanguru järel ja elevand kõige otsa. Kui jõuluvana kanguru ja elevandi alt välja sai, oli ta nii lapik, et tuul viis ta heinamaa kohale nagu tuulelohe.“

„Tere, Une-Mati!“ oli Madli õnnelik. „Mul on nii hea meel, et sa lõpuks jälle kohale jõudsid!“

„Oh, mis sa nüüd!“ tõrjus Une-Mati. „Hoopis mul on hea meel. Ja tead, mis? Ma ei raiska täna sinu peale tera-kestki uneliiva, vaid räägin hoopis loo, mis juhtus peaaegu päriselt.“

„Kuidas peaaegu?“ küsis Madli.

„Noh, ma mõtlesin natukene juurde, tead,“ muheles Une-Mati ja itsitas vaikselt pihku.

„Õõõige pisut...“ Ta sättis end mõnusalt käsipõsakile Madli kõrvale ning hakkas pajatama.

Varblane pihus, tuvi katusel

„Käisin, tead, hiljuti külas ühel imelikul mehel, kelle nimi oli Hannes. Talle meeldisid igasugu targad raamatud ja targad ütlemsed.

Ühel sumedal suvisel õhtupoolikul hakkas selle imeliku mehe peas keerlema vana rahvatarkus, mis kõlas nii: parem varblane pihus kui tuvi katusel.

Mees istus pikki tunde aknast varblasi ja tuvisid vahtides ning püüdis rahvatarkusest aru saada.

„Varblane pihus, tuvi katusel...“ kordas ta aina ega saanud isegi hilisel õhtutunnil magama jääda. Ma siis läksin ja puistasin talle uneliiva silma.“

„Ja oligi kõik?“ küsis Madli pettunult.

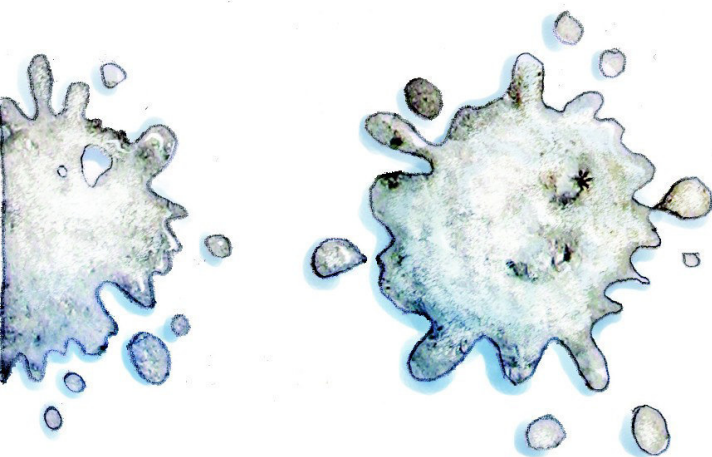
„Kus sa sellega!“ muigas Une-Mati. „Hommikul läks mees poodi ja ostis liblikavõrgu. Ta tahtis proovida, kas rahvatarkus ikka on õige või mitte.

Hannes puistas õuele saiapuru ja jäi ise nurga taha ootama.

Kui varblased saiapuru üles leidsid, hüppas ta oma võrguga neile otse peale ja ennäe – saigi ühe kätte. Pani linnu puuri ja vahtis temaga tõtt.

„Sa oled ikka üks paras äpu!“ ütles varblane peale pikka vaikimist. „Sa vaata, kuidas tuvid sind seal katuseharjal naeravad. Mis viga minusuguseid tillukesi püüda!“

Linnuke puges puurivarbade vahelt välja ja lendas läbi akna minema. Hannes istus käsipõsakil ja vahtis kolmekorruselise naabermaja katust. Nagu kiusu pärast lendas sealt üks paks tuvi Hannese akna peale, klõbistas veidi aknalaua ringi ja jättis sinna ära lennates suure valge läraka.

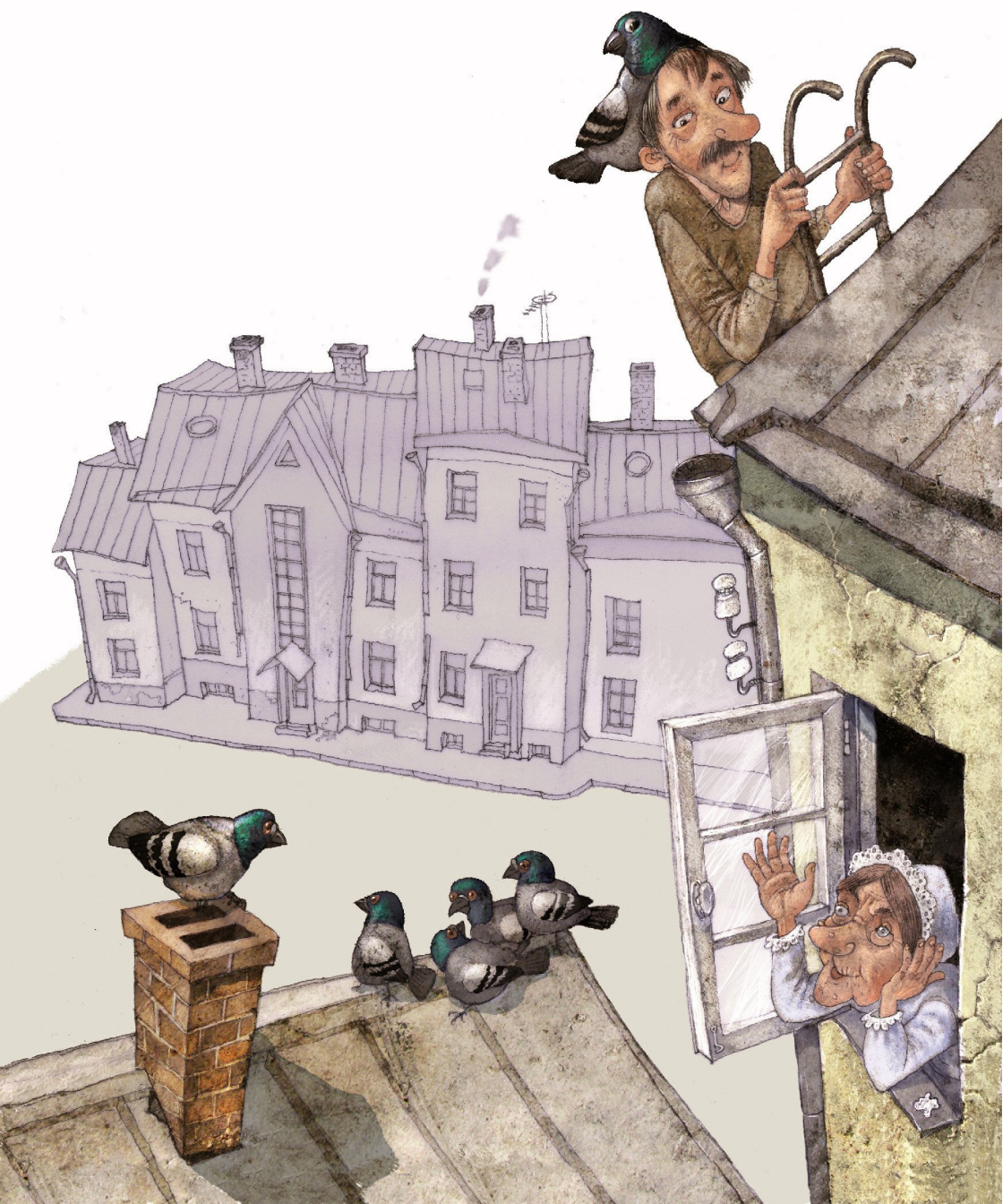
„Nii, nüüd aitab!“ otsustas Hannes ja läks laenas lähedalasuvast teatrist tuviülikonna. Tõmbas selle selga ja ronis mööda tuletõrjeredelit naabermaja katusele. Kükitas katuseharjal ning ootas.

Lõpuks tuli üks tuvinolk ligi ja tegi juttu:

„Mis passid siin?“

„Ah, tead, mõtlen siin, et kumb on parem – kas varblane pihus või tuvi katusel.“

Ise mõtles Hannes hoopis, et kohe-kohe krabab ta tuvi kinni.

Järg raamatus...

***Osta pdf-fail
lugerile või
tahvlile või
nutile –***

***kirjuta:
vilep@vilep.com***

Laiskvorst

Järgmisel päeval tuli Une-Mati hästi aeglasel sam-mul. Ta lausa venis Madli voodi poole ja korraks tundus, et ta ei jõuagi kohale.

„Noh, mis lahti?“ imestas Madli.

„Koohe räägin,“ venitas Une-Mati ja ronis pikka-mööda voodisse. Madli muutus murelikuks.

„Haigeks oled jäänud või?“ Ta katsus Une-Mati otsa-esist ja see tunduski nagu pisut soojavõitu olevat.

„Ma olengi natuke peast soe,“ naeratas Une-Mati, „ega ma muidu ainult kiiksuga jutte välja ei mõtleks, tead.“

„Mulle need meeldivad!“ lohutas Madli.

„Olgu. Aga tead, see, et ma siia niimoodi aeglaselt ko-hale loivasin, ei ole üldsegi ilma tähenduseta. Mu tänane jutt ongi venimisest ja laiskusest.“

„Lase aga tulla!“ Madli sättis oma põse mõnusalt padjale ning Une-Mati alustas:

„Elas kord täitsa tavaline poiss nimega Villem. Ühel täiesti tavalisel päeval tuli talle pähe mõte minna poodi vorsti varastama. Keegi ei tea, kust sellised mõtted tulevad, aga Villemile igatahes tuli.

Astuski siis Villem poodi sisse ja uitas riiulite vahel. Vorstisorte oli nii palju, et Villemil läks silme ees kirjuks.

„Võtaks õige juustuvorsti?“ arutles ta endamisi. „Või hoopis suitsuvorsti? Või poolsuitsu- või maksavorsti?“

Kui Villem oli juba pool tundi vorstileti ees edasi-tagasi tuianud ja kõik vorstid vähemalt kaks korda läbi katsunud, astus tema juurde turvamees.

„No nii, noormees! Mida me siin plaanitseme, ah?“

„Ei plaanitse ma siin midagi,“ vabandas Villem. „Tahaks lihtsalt õiget vorsti leida...“

„Kas kõik need on siin valed või?“ uuris turvamees. „Või oled hoopis sina ise üks valevorst?“

Järg raamatus...

***Osta pdf-fail
lugerile või
tahvlile või
nutile –***

***kirjuta:
vilep@vilep.com***

Jõuluvana ja politsei

Kätte olid jõudnud jõulud. Issi oli toonud tuppa suure kuuse ja Madlil ning Villiamil kulus päris kaua aega, et puu korralikult ära ehtida. Ülemistele okstele munade ja piparkookide riputamiseks pidi kuuse juurde laua nihutama. Tuled sättis issi ise külge.

Lõpuks oli kõik see tehtud ja kuusk säras kogu oma hiilguses elutoas. Järgmisel õhtul pidi tulema jõuluvana ja tooma kingitusi.

Isegi vanem õde Liisu oli luuletuse ära õppinud, rääkimata Madlist ja väikevend Villiamist. Ainult üks öö ja üks päev veel ja siis... Kõik lapsed olid väga elevil ja õhtul ei tulnud neil üldse und. Nad istusid Madli toas vaibal ja unistasid oma kingitustest.

„Tere õhtust, kallid lapsed!“ ütles korraga Une-Mati ükselt.

„Tere, kallis Une-Mati!“ vastasid lapsed nagu ühest suust.

Une-Mati istus nende sekka vaibale ja asetas oma liivakoti väarikalt enda kõrvale.

„Te ei tea, kuidas ma täna kohale sain!“ ütles Une-Mati. „Ma nimelt hääletasin.“

„Mis see on?“ küsis väike Villiam.

„Mina tean,“ seletas Liisu. „Kui sul bussiraha ei ole, siis seisad maantee äärde, tõstad käe üles ja peatad mööduvaid autosid. Mõni ikka võtab su peale ja viib kohale.“

„Umbes nii, jah,“ oli Une-Mati Liisu seletusega rahul. „Noh, ja mina siis hääletasin. Ja mitte ükski auto ei tahtnud peatuda. Vaata, ma olen ju nii väike ka, et ega eriti silma ei paista. Seisin siis oma tund aega teepervel ja pika-peale hakkas juba külm, tead. Lõpuks vaatan – tuleb! Otse taevast! Jõuluvana ise! Uhke põdrarakendiga ja puha.“

Maandub siis täpselt minu ees ja hõikab: „Hüppa peale, Une-Mati!“ Mul oli nii hea meel, et hing jäi kohe kinni. Ronisin siis kähku ree peale ja sõit läks lahti. Otse taevasse! Jõuluvana viskas mulle veel suure sooja salli üle.“

Järg raamatus...

***Osta pdf-fail
lugerile või
tahvlile või
nutile –***

***kirjuta:
vilep@vilep.com***

Rott Riks

„Tere, Madli!“ Une-Mati sättis end Madli kõrvale mõnusasti istuma ja võttis põuest pooliku raamatu.

„Mis sellega juhtus?“ näitas Madli näpuga raamatule.

„See on rott Riksi raamat,“ seletas Une-Mati. „Rott Riksil jäi selle lugemine pooleli.“

„Seda on ju söödud, mitte loetud,“ uuris Madli raamatut.

„Rott Riks loebki niimoodi raamatuid – ta sööb neid,“ rääkis Une-Mati.

„Ja kust ta neid saab?“ küsis Madli.

„Eks ta käib pererahva elamisest näppamas. Selles majas, mille keldris Riks elab, on palju raamatuid. Seal on kohe terve väike raamatukogu.“

Madli tegi pooleldi söödud raamatu lahti. „See on ju täitsa vahva muinasjutukogumik. Miks Riks selle ära tahtis süüa?“

„Riks ei oska lugeda,“ vastas Une-Mati. „Ta vaatab pildid ära ja pistab siis raamatu pintsliisse. Eriti meeldivad talle piltidega kokaraamatud. Need pidid hästi maitsvad olema. Muinasjuttudel polevat ka viga. Kõige mõrumad pidid olema kurvad luuletused. Ükskord jäi ta peale kurbade luuletuste lugemist kurva tuju tõppe ja oli kaks nädalat pikali maas.“

„Mis sa ajad!“ naeris Madli. „Lugemisest ei jää keegi haigeks.“

„Riks jääb, sest tema loeb väga põhjalikult. Ta loeb kõik raamatud täitsa ära,“ rääkis Une-Mati.

„Kui ma poleks talle viinud ühte lõbusat lasteraamatut, mille tagakülj oli moosiga kokku saanud, oleks Riks äkki kurva tuju tõppe ära surnud.“

Järg raamatus...

***Osta pdf-fail
lugerile või
tahvlile või
nutile –***

***kirjuta:
vilep@vilep.com***

Sassiss

Madli oli juba kergelt tukastama jäänud, kui kuulis kirjutuslaua juurest krabistamist. Ta tõusis voodist ja läks asja uurima. Kirjutuslaua alumine sahtel oli paakil ja sealt vahelt piilus välja Une-Mati.

„Mida sa siin teed?“ küsis Madli.

„Sassissi otsin,“ vastas Une-Mati ja kadus sahtlisüga-vusse.

Madli tõmbas sahtli lahti ja vaatas, kuidas Une-Mati käpuli tema asjades ringi tuuseldab.

„Kes see Sassiss on?“ uuris Madli.

„Sassiss on selline pundar, kes korjab sahtli põhja ja nurkadesse prahti,“ seletas Une-Mati. „Ta on nagu siil, kes selga seeni korjab. Ainult selle vahega, et Sassiss korjab sahtliprahti ja tal pole okkaid seljas.“

„Kas ta räägib ka?“ küsis Madli.

„Oi, ja kuidas veel!“ Une-Mati nägu läks naerule. „Ta lausa lobiseb. Ja tal on nii palju, millest rääkida, et üks-kord kuulasin ma teda hommikuni.“

„Kus ta siis on?“ oli Madli põnevil.

„Eks ta mööda sahtleid ringi kolab. Sellepärast ma teda otsingi, et mõnda huvitavat lugu kuulda.“

„Mati, aga sina pidid ju hoopis mulle lugu rääkima!“

„Ma mõtlesin, et kuulaks vahelduseks ühe Sassissi loo ära ja siis jutustaks sulle edasi. Aga noh, olgu pealegi, ma siis räägin sulle täna Sassissist. Tahad?“

„Muidugi tahan!“ noogutas Madli ja viis Une-Mati enda kõrvale voodisse. Une-Mati seadis end mõnusasti

Järg raamatus...

***Osta pdf-fail
lugerile või
tahvlile või
nutile –***

***kirjuta:
vilep@vilep.com***

Tulnukas Truut ja Ausate Planeet

„Kas sa usud, et ma pole elus ühtegi korda puuksu lasknud?“ küsis Une-Mati nagu alati ootamatult välja ilmudes.

„Ei usu,“ vastas Madli.

„Nojah,“ arutles Une-Mati, „ja ega ma ei oska ju valetada ka.“

„Mina küll oskan,“ teatas Madli. „Valetan täitsa vabalt.“ Ta mõtles natuke ja lisas:

„Ma ei tea vist ühtegi inimest, kes valetada ei oskaks.“

„Mina tean,“ tegi Une-Mati täitsa näo. „Ja mitte ainult ühte, vaid tervet suurt rahvast. Nad pole küll päris inimesed, aga see-eest on nad TÄIESTI ausad. Läbi ja lõhki, tead.“

„Need küll siis meie planeedilt pole,“ arvas Madli.

„Ei olegi,“ vastas Une-Mati. „Nad on Ausate planeedilt. Mul käis hiljuti külas üks nende esindaja – tulnukas Truut. Temaga oli tore rääkida, sest ta ei valetanud üldse. Varastas mu liivakoti ära ja ütles ausalt, et tema tegi. Liivakott on siiani kadunud.“

„Kuule, Une-Mati,“ päris Madli, „ütle mulle, kas on ilusaid valesid ka olemas?“

„Mismoodi saab valetamine ilus olla?“ imestas Une-Mati.

„Noh, minuga juhtus ükskord bussis selline lugu...“ Madli kloppis padja pehmeks ja sättis ennast pooleldi istukile.

„Sa siin küsisid alguses puuksutamise kohta. Nüüd ma siis räägin ausalt ära. Sõidan mina ükskord bussiga koolist koju ja kõht on koolisöökla hernesuppi täis. Nii täis, et kohe punnitab. Hakkasin siis kotist midagi otsima ja pillasin pastaka bussipõrandale maha. Nii kui ma kummardusin seda üles võtma, tuli minu punnis kõhust päris korralik puuks välja.

Vaatasin ehmunult enda ümber ja nägin, et kolm meie kooli poissi, kes minu taga seisis, olid mu puuksutamist kuulnud. Mul oli nii häbi, et pidin maa alla vajuma.“

„Noh, poisid naersid, pead kuklas, jah?“ küsis Une-Mati.

„Vaat ei naernudki!“ vastas Madli. „Üks poiss kõhatas pihku ja ütles kõva häälega, et tema tegi ja et see on see koolisöökla hernesupp.“

„Ta ju valetas!“ ütles Une-Mati.

„Valetas küll,“ nõustus Madli, „aga sa vaata, kui ilusasti see välja kukkus!“

„Jajah,“ jäi Une-Mati mõttesse. „Tulnukas Truut oleks kohe näpuga sinu peale näidanud: näe, see patsiga tüdruk peeretas!“

Une-Mati surus oma liivakoti tugevasti sülle ja hakkas pajatama:

„Ausate planeedil pidi nii olema, et igal aastal sureb

Järg raamatus...

***Osta pdf-fail
lugerile või
tahvlile või
nutile –***

***kirjuta:
vilep@vilep.com***

Une-Mati bänd

„Ma olen nüüd staar!“ teatas Une-Mati ja viskas kaks näppu V-tähe kujuliselt püsti. „Rokkstaar!“

„Tohoh, kuidas siis nii järsku?“ küsis Madli.

„Ah, tead, kõigil on ju mingi hobi. Mõtlesin, et kui ma kirjanikuna kuulsaks ei saa, eks siis hakkan muusikuna staariks.“

„Ja mis pilli sa siis mängid ka?“ uuris Madli.

„Trummi, tead,“ vastas Une-Mati ja tõmbas tagastas-kust trummipulgad välja. Ta klõbistas pulki vastu voodit ja lauda, tooli ja patja, vaipa ja madratsit.

„Kuule, sul on siin päris hea saund!“

„Mis asi see saund on?“ küsis Madli.

„See on kõla. Sul kõlab siin päris hästi! Pean vist bändi siia harjutama tooma.“

„Eiii!“ tõrjus Madli. „Ma ei taha siia ühtegi bändi harjutama. Tulen parem mõnele teie kontserdile.“

„Meid pole veel kuhugi kutsutud,“ ütles Une-Mati. „Ühe kontserdi tegime ühe väikese tüdruku pool ja sealt aeti meid luuaga välja.“

„Miks siis?“ küsis Madli.

„Pereema ütles, et see olevat lihtsalt kohutav.“

„Ah soo,“ ütles Madli, „aga miks ta siis nii kohutav oli?“

„Vaata, me pole veel jõudnud päriselt mängima õppida. Klahvpillimängija ajab aeg-ajalt mustad ja valged klahvid segi ja kitarrist võtab kitarrimõnikord valepidi kätte. Muidu polegi kõige hullem, aga laulja ei pea eriti viisi ka.“

„No siis on ikka väga hull ju,“ arvas Madli.

„Noh, aga kontrabassimängija mängib küll täitsa pihta. Vähemalt ei saa ma tema tekitatud tüminast aru, et ta valesti mängiks.“

„Kuule, Une-Mati,“ ütles Madli, „sa kutsu see bänd minugipärast siia. Vaata, mu õde Liisu käib muusikakoolis

Järg raamatus...

*Osta pdf-fail
lugerile või
tahvlile või
nutile –*

kirjuta:
vilep@vilep.com

Naerust ja rahast

„Tere, Madli!“ hõikas Une-Mati juba kaugelt.
„Kuidas sul läheb?“

„Issi ütleb, et läheb hästi, aga tuleb halvasti.
See käib vist raha kohta.“

„Tean, tean,“ vastas Une-Mati ja istus Madli
kõrvale rätsepaistesse. „Rahvas räägib, et ega raha
ise olegi tähtis, tähtis on see, kui palju sul seda on.
Ma tean ühte meest, kellel on raha nii palju, et ta
võib selle sees hüpata. Nagu lumehanges.“

„Nüüd sa ajad küll jälle pada!“ naeris Madli.

„Ei-ei,“ ütles Une-Mati tõsise näoga, „täitsa
hüppabki kohe. Tal on selle jaoks päris eraldi tuba,
mis on rinnuni raha täis. Seal ta siis käibki hüppa-
mas. Ise ütleb ta, et maandab pingeid. Ja naine
hüppab ja lapsed hüppavad ja kass ka hüppab. Sel-
line hüppav pere, tead.“

„Oh, ma tahaks ka hüpata,“ ohkas Madli.

„Käisin hiljuti ühel maal, kus oli nii palju raha,
et sellega köeti ahju,“ jätkas Une-Mati.

„Kõik keskkütteahjud töötasid puhta raha peal
ja WC-des olid rahapaberirullid.“

„Noh, aga millega inimesed siis poes maksid,

kui rahaga ahju köeti?“ küsis Madli.

„Naeratustega,“ vastas Une-Mati. „Naeratuse eest sai päris palju. Kui tahtsid suuremat asja, nagu televiisor või auto, siis pidid lausa naerma. Kui ma olin ühes poes neid leti ees naerjaid natuke aega vaadanud, hirnusin ennast põrandale kõverasse. Selle peale anti mulle nii palju kaupa, et ma võin nüüd jõuluvanaks hakata.“

Une-Mati võttis oma liivakoti selga ja kõndis mööda voodit edasi-tagasi. „Noh, kas annan jõuluvana mõõdu välja?“

„Sa oled liiga väike,“ arvas Madli. „Aga räägi sellest rahamaast veel!“

„Noh, seal toimusid naeruleod ka – nagu meil laulupeod. Kui kõik sada tuhat naerjat korraka naerma puhkesid, siis sadas taevast raha. Raha sadas nii palju, et rahvas sumpas selle sees. Lapsed loopisid üksteist rahapallidega ja toppisid raha krae vahele. Naerupidudel oli alati kohal

Järg raamatus...

***Osta pdf-fail
lugerile või
tahvlile või
nutile –***

***kirjuta:
vilep@vilep.com***

Kes kassi lööb...

Madli oli juba tukkuma jäänud ja talle tundus, et kuuleb läbi une kasside näugumist. Ta avas silmad ja nägi Une-Matit kõhuli maas kassi moodi häälitsemas. Tema vastas lamas pere oranž kass Eedi ja kallutas Une-Mati näugumise peale pead ühele ja teisele küljele. Siis jäi Une-Mati vait ja alustas Eedi.

„Mida te teete?“ küsis Madli.

„Vestleme,“ vastas Une-Mati.

„Kas sa oskad siis kasside keelt?“ imestas Madli.

„Oskan ikka. Ma oskan üldse paljusid keeli. Mul ju selline amet.“

„Ja mida Eedi sulle räägib?“ uuris Madli.

„Eedi rääkis ühest vanarahva tarkusest, mis kõlab nii: kes kassi lööb, sellel ei saa hobused hästi kasvama.“

„Aga meil ei ole ju hobuseid,“ ütles Madli.

„Seda küll. Eedi ei saanudki aru, miks need vaesed hobused ei kasva, kui kass tappa saab. Siis ma rääkisingi Eedile loo, kuidas ma ühes hobusefarmis käisin ja mida seal nägin.“

„Räägi mulle ka!“ nõudis Madli.

„Hea küll,“ nõustus Une-Mati ja nad ronisid mõlemad Eediga Madli voodisse.

„Käisin mina niisiis ühes hobusefarmis uneliiva silma raputamas. Muidugi mitte hobustele, vaid peretütar Liisule.

Liisu oli selline natuke kiuslik plika ja talle meeldis aeg-ajalt pere kassi togida. Mitte et kass oleks just haiget saanud, aga pisut kiusamise moodi nägi see välja küll.

Kui Liisu veel päris väike oli, ei olnud väga häda midagi, aga koos Liisuga kasvas suuremaks ka kiusupunn Liisu sees. Vaene kass püüdis küll tema eest põgeneda, aga tihtipeale ei läinud see korda.“

Eedi tegi Une-Mati kõrval pika haleda mäu ja toetas pea käppadele.

„Ükskord,“ jätkas Une-Mati, „märkas pererahvas, et nende hobused on kuidagi kokku tõmbunud. Nii noored kui ka vanad hobused olid tükk maad väiksemaks kahanevad. Keegi ei teadnud, millest see tuleb, ja kõik olid õnnetud. Hobused muudkui kahanesid ja aasta pärast olid nad nagu põrsad. Noored loomad olid isegi kassi mõõtu.“

„See ei ole võimalik!“ vaidles Madli. „Nüüd sa paned ikka täiega pada!“

„Oota!“ ütles Une-Mati. „Las ma jutustan lõpuni.“
Madli tõstis Eedi endale kõhu peale ja silitas teda hellalt.
Tasapisi hakkas Eedi nurru lööma.

„Nii,“ jätkas Une-Mati, „tõmbusid siis hobused kokku
ja lõpuks pandi nad küülikutega ühte aedikusse, sest
muidu kippusid nad ära kaduma. Kõige tillemad võeti
vahel tuppa ringi jooksuma. Neid oli tegelikult päris armas
vaadata. Eriti hiirepoja-suuruseid hobukesi.

Pereisa kutsus kohale igasugu tarkasid. Mõned tulid
isegi välismaalt. Kõik targad olid nõutud ja laiutasid käsi.
Hobused aina kahanesid.

Ükskord, kui üks eriti tilluke hobune oli roninud Liisu
põrandal vedelevasse pinalisse, kasutas Liisu teda koge-

Järg raamatus...

***Osta pdf-fail
lugerile või
tahvlile või
nutile –***

***kirjuta:
vilep@vilep.com***

Nutu-Leenu

Une-Mati oli täna kuidagi väga rõõmus. Ta tõmbas taskust ilmatu suure taskuräti, nuuskas mehiselt ja pugistas omaette naerda.

„Käisin täna ühte väga kurba tüdrukut magama panemas,“ jutustas Une-Mati. „Ma pole kunagi nii palju nutta saanud, tead.“

„Aga miks sa siis rõõmus oled, kui see tüdruk nii kurb oli?“ uuris Madli.

„Oota, las ma seletan algusest peale. Seda, miks ta kurb oli, ma esiotse ei teadnudki,“ sõnas Une-Mati. „Lihtsalt oli ja kõik. Iga asi, millest me juttu püüdsime teha, hakkas kohe kurvana paistma.“

„Mul on ka mõnikord niimoodi,“ ütles Madli. „Lihtsalt on kurb ja kõik.“

„Jah, aga sul läheb üle. Peale kurbust tuleb jälle rõõm ja hea tuju. Sellel tüdrukul aga, kelle nimi oli Helena, ei läinudki kurbus üle. Juba lasteaias kutsuti teda Nutu-Leenuks ja kui ta kooli läks, siis täpselt samuti. Ikka Nutu-Leenu ja Nutu-Leenu. See tegi teda veelgi kurvemaks.“

„Äkki oli tal mingi mure, mis teda kogu aeg vaevas?“ arvas Madli.

„Oligi,“ vastas Une-Mati. „Ma uurisin selle asja kohe lõpuni välja.“

„Ja mis mure tal siis oli?“ küsis Madli.

„See mure oli, et mitte keegi ei kuulanud teda kunagi ära. Tal ei olnud kellelegi hinge puistata. Isa tuli hilja töölt ja oli väsinud. Istus kohe teleka ette ning hakkas ajalehte lugema. Ema tuli küll natuke varem, aga hakkas ka kohe koristama ja süüa tegema. Helenaga ei rääkinud kodus keegi. Peaaegu üldsegi mitte, saad sa aru?“

„Jube,“ ütles Madli.

„Noh, ja siis see tüdruk muudkui istus oma toas ja kõik tema mured jäid tema sisse alles. Nii need muudkui kogunesid ja kogunesid. Lõpuks koosneski väike tüdruk ainult suurest murest. Ime siis, et teda Nutu-Leenuks kutsuma ei hakatud.“

Järg raamatus...

***Osta pdf-fail
lugerile või
tahvlile või
nutile –***

***kirjuta:
vilep@vilep.com***

Mereröövel

„Tead,“ ütles Une-Mati, „ma räägin täna sulle loo ühest mereröövlist.“

„Mereröövlist?“ küsis Madli. „Mereröövlistest on nii palju jutte. Kas midagi uut ei oleks?“

„Ei, Madlike, see mereröövel oli hoopis eriline. Ta ei röövinud laevadelt varandust. Ta ei röövinud isegi mitte laevu. Ta röövis meresid. Rüüpas mere kogu täiega tüh-jaks ja viis teise kohta.“

„Kuhu tal see meri ära mahtus?“ küsis Madli.

„Põskedesse,“ seletas Une-Mati. „Kui ta oli mere tüh-jaks rüübanud, venisid tal põsed puusadeni ja ta pidi neid kätega alt toetama, et põsed vastu maad ei vetruks.“

„Mis sa ajad!“

„Jajah, tuli tümaki-tümaki kohale, rüüpas mere põske ja astus tümaki-tümaki minema. Selline lahe vana oli. Kas sa tead, näiteks, kuidas tekkis Surnumeri?“

„Kus see veel on?“ küsis Madli.

„Surnumeri asub juutide maal, noh, seal lõunas – türk-lastest veel lõuna poole. Ta ei olegi eriti nagu meri, roh-kem nagu järv, sest ta on nii tilluke – umbes nagu meie Võrtsjärv. Aga ta on nõnda soolane, et seal ei ela ükski ka-la. Sellepärast Surnumereks kutsutaksegi.“

„Ja kust see sool sinna sai?“ uuris Madli.

„Sellest ma tahtsingi rääkida. Asi oli nii, et kui mereröövel oli peale järjekordset mereröövi jälle näljane, kavatses ta süüa teha. Võttis siis tee pealt kaasa ühe soolaadungiga laeva ja astus kodu poole. Tee peal ta komistas ja kukkus koos laevaga kõhuli. Laev muidugi katki ja sool kõik laiali. Mereröövel vihastas, tõusis püsti ja sülitas põsepõhja jäänud vee laeva ning soola peale. Sellest piisas ühe väikse ja väga soolase veekogu tekkeks. Kuna nii soolases vees kalad elada ei saanud, nimetatigi see Surnumereks.

Järg raamatus...

***Osta pdf-fail
lugerile või
tahvlile või
nutile –***

***kirjuta:
vilep@vilep.com***

Vanasõnadest

„Ahoi, Madli!“ hüüdis Une-Mati juba eemalt.

„Ahoi, Une-Mati!“ vastas Madli rõõmsalt. „Kuidas sul tuju on?“

„Täitsa hea,“ vastas Une-Mati ja võttis istet. „Uurisin täna igasugu vanasõnu, muide.“

„Vanasõnu?“ küsis Madli.

„Vanasõnu, jah. Tead, kui häid ütlemisi ikka on olemas! Näiteks selline: julge hundi rind on haavleid täis.“

„Mida-mida?“ naeris Madli. „See oli nüüd küll kuidagi teisiti. Julge hundi rind pidi ikka rasvane olema.“

„Ega mul kõik siis ka pähe ei jäänud,“ vabandas Une-Mati. „Jätsin igauhest olulise iva meelde. Kuula: kes viimasena naerab, sellel on kõige pikemad juhtmed.“

„Une-Mati,“ vangutas Madli pead, „sa mõtled ikka vähemalt pool ise välja. Niimoodi pole need enam vanasõnad.“

„Kuidas nii?“ vaidles Une-Mati. „Asja mõte on ju tähtis?“

„Jah, aga sa väänad mõtte ka kõveraks. Olgu peale. Kas sul tuleb veel midagi meelde?“

„Ikka,“ vastas Une-Mati ja tõstis sõrme tähtsalt püsti. „Jagajale jääb keskmine sõrm.“

„Kust sa selle nüüd võtsid?“ küsis Madli.

„Aga ükskord, kui mingi imelik mees mult pargis liivakoti ära võttis, küsisin, et mis ta mulle vastu annab. Siis ta näitaski mulle keskmist sõrme.“

„Nojah, olgu peale,“ leppis Madli. „Ütle veel mõni!“

„Kes kannatab, see kaua kannatab,“ lausus Une-Mati.

„Ei, Mati,“ raputas Madli pead. „Kes kannatab, see kaua elab. Hoopis niimoodi on.“

„Einoh,“ vaidles Une-Mati vastu, „kui sa muudkui kannatad ja sealjuures kaua elad, siis sa järelikult kannatad ka kaua. On ju? Ja üldse – mis elu see on?“

„Tead, sul võib isegi õigus olla,“ mõtles Madli järele. „Ma kannatasin ükskord kinos peaaegu kaks seeriat ära ja lõpuks lasin ikka püksi. Kui ma oleks veel kannatanud, oleksin plahvatanud ja üldsegi mitte kaua elanud.“

„Miks sa vetsu ei läinud?“ küsis Une-Mati.

Järg raamatus...

***Osta pdf-fail
lugerile või
tahvlile või
nutile –***

***kirjuta:
vilep@vilep.com***

LÖPP

Sisukord

Sissejuhatuseks	3
Varblane pihus, tuvi katusel	5
Laiskvorst	10
Jõuluvana ja politsei	14
Rott Riks	18
Sassiss	22
Tulnukas Truut ja Ausate planeet	27
Une-Mati bänd	31
Naerust ja rahast	36
Kes kassi lööb	39
Nutu-Leenu	43
Mereröövel	47
Vanasõnadest	51
Sisukord	56

Une-Maiti

